

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Adolf Steiner în Hamburg (Germania).

Correspondențele sânt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiu, în 12 Noevre

Dieta Ungariei a început Vineri a debate proiectul privitoriu la armată. Avisăm pe cetitori promițând a urmări debaterile în numerii viitori, căror vom acude și proiectul de lege.

Aproape în presa întregă din Europa adie o boare de pace. Sânt recunoscute din toate părțile momentele cari pot provoca o confugațiune, dară de altă parte tocma aceeași, care le recunosc, țic, că posibilitatea unei ciocniri este încă departe și așa mai putem respira fără de grigi un timp oare care. Ba se poate întempra că cestiunile gingașe se pot, una câte una, delătura, cum s'a delătura în timpul, în urmă d. e. cestiunii Arab-Tabiei, din care cestiunii praterilor, afară de cel rusesc, toți*) s'au declarat că Arab-Tabia să fie a României.

Cu recunoascerea independenței României merge lucrul încet. România, vedând că numai Germania este aplecată a'i recunoaște independența, pe când Francia, Italia și Englitera, nemulțamite cu soluțiunea cestiunii Evreilor, mai tragână, s'a adresat la cabinetul austro-unguresc, ca să întrevină la Paris pentru recunoascerea independenței României. Cabinetul austro-ung. a întervenit, însă frații de un sânge nu vor să scie. Ei nu refuză cu totul a recunoaște independența, caută însă momente mai binevenite spre acest sfârșit. Respectul „Alianței israelite” este așa de împunătoriu încât nu'l poate ignora nici atotputerinicul Bismarck, dar nici confrății latini din apus. — Și unii și alții vor cugeta, că România mai poate aștepta și că din nerecunoașterea acesteia nu se va nasce nici un conflict.

*) Așa dar n'a fost adevărată imprăscierea bir. de cor. de mai nainte despre Italia și Turcia.

Diplomația se face numai, însă nu e nici decum optimistă. Cestiunea orientală i causează nopți noliniscite. Urmarea cea mai pipăită a acestei nelinisciri este, că flota engleză din mediterană plutesce spre orient, o escadră franceză se adună între Atena și Salonic, alta austriacă a ancorat dinaintea Smirnei și una italiană pleacă pentru „esercițiu” spre orient—și de sigur din Marea neagră va veni una rusască spre același scop în apropierea apelor constantinopolitane.

Dieta Ungariei.

În ședința dela 18 Noevre s'a discutat la ordinea zilei în desbatere specială proiectul de lege despre administrarea Bosniei și Ertegovinei. Două amendamente, cel dintâiu la § 1. făcut de H. Eyles, de cuprinsul, că administrarea se primesce între afacerile comune și se conduce după dispozițiunile art. XII: 1867 cu modificările din legea de față, ear celalalt la § 6, făcut de A. Molnár, ca legea să remănă în valoare până la 1882. — dau ansă la o desbatere sgomotoasă, în care oratorii îngagiți în loc de a produce argumente meritorie se folosesc de atacuri personale. Propunerea ministrului president de a se da amendamentul prim la comisiune spre studiere, s'a primit, ear amendamentul la § 6 s'a respins. Sgomotul și iritațiunea a luat proporțiuni și mai mari prin întrebarea pusă de presidiu: în care țic să se discute legea despre armată. Opozițiunea a imputat guvernului că nu lasă deputaților timp de cugetare asupra unei obiect de atâta însemnătate cum e legea militară.

Desbaterea a degenerat pe urmă prin veaterrea atacurilor personale într'un adevărat scandal. În urmă s'a statorit ziua de pertractare a legii despre armată pe Vineri.

Ședința dela 19 s'a ocupat numai cu petițiunile. Dintre aceste amintim petițiunile congresului de industriali și agricultori, cari s'au bucurat de o deosebită atențiune din partea camerei.

Raportorul T. Vecsey propune în numele comisiunei petiționarie ca acele petițiuni să se transpună la comisiunea națională-economică spre a le studia în detaliu și a'și da opiniunea, deputații cari le au prezentat încă să ia parte la debaterile acestei comisiuni.

I. Hosztinszky accentuă însemnătatea cea mare a petițiunilor și necesitatea de a se lua măsuri legislative. Decadența industriei ce stagnează. Decadența clasei de mijloc a industrialilor, aduce cu sine și decadența buneii stări generale. Statele cele mari aduc jertfe însemnate pentru promovarea industriei, numai noi nu facem nimic. Cu speranța că guvernul va studia din temeiul acesteia întrebare, oratorul spriginesce propunerea comisiunei.

E. Simonyi constată că afacerea privește industria întregă a țerei, care e tractată într'un mod atât de vitrig.

Cu privire la libertatea industrială teoria a stabilit un principiu, ear din pracsă a rezultat alt principiu. Libertatea perfectă, introdusă la noi cu privire la industrie, au nimicit pe industriali; după cum ne spun dênșii, nu au fost binecuvântare întrênsa. Popoarele practice, d. e. Americanii și Germanii, s'au trețit de mult din rățacirile acestei teorii ipocritice. După o discușiune lungă oratorul roagă camera să studieze obiectul de deamderuntul, căci e vorba de pânea de toate țicile a poporului.

Camera primesce propunerea comisiunei.

Urmând discușiunea asupra memorandumului substernut de congresul agricultor al țerei, comisiunea dă o

părere asemenea cu propunerea de mai sus.

V. Istoczy, cunoscutul contrar al judaismului, constată cu plăcere că agronomii se trețesc din letargie. Oratorul arată că cauza principală a apatiei de până acum a fost prevalența capitalului mobil și a reprezentanților acestuia în viața națională-economică, în presă și în parlament. Anteprenorii, cavalerii bursei, dau tonul în presă care le stă la dispozițiune. Teoria manchesterilor pune în cătuși desvoltarea materială și spiritală. Reprezentantii prepotenți ai capitalului mobil au esploatat această stare. Pe acești oameni îi veți la toate întrepinderile drumurilor de fer și la bancă și ei au tras în acest curent multe clase din societate. Cine se va interesa de agricultură, care aduce o dobândă modestă, când se poate face miliarionari peste noapte? Clasa proprietarilor a făcut numai un serviciu acestui curent, i-a dat posesiunea sa ca ipotecă. Capitalul mobil a mobilizat întregă clasă a proprietarilor și în urmă aceștia au fost dați afară. La aceste stări regretabile răspunsul stereotip era: E o lege naturală că tare sugrumă pe cel slab. Acest slab au fost proprietarii, la cari presa ce se află în serviciul „întreprindătorilor” nu s'a cugetat nici când. Risipa nebunatică a guvernelor de până acum le a dat pe mâna haut finacei și le-a impus rola de executor. Reacțiunea se arată cu efect în Germania, acolo mișcările agrarilor au caracter politic și agrarii sânt reprezentati și în parlament. E de dorit ca reacțiunea să prindă rădăcini și la noi, căci congresul și guvernul nu le poate implini toate. Agricultorii să se apuce de lucru și guvernul și parlamentul după presemnele ce se ved i vor spriginii. În fine oratorul spriginesce propunerea comisiunei.

Camera acceptează unanim propunerea comisiunei.

FOIȚA.

O iernare în ghiată.

(Traducere din Jules Verne.)

(Urmare)

Cap II.

(Planul lui Ioan Cornbutte.)

Îndată ce tinera fată sub îngrijierea amicilor a părăsit bricul, cărmaciul Andreiu Vasling a comunicat lui Ioan Cornbutte mai de aproape întempraerea prin care era lipsit de revederea fiului său, întempraerea era introdusă în țicariul corăbiei în chipul următoriu:

„Corabia noastră, care fu ținută de timp rêu a părăsit bricul, cărmaciul Andreiu Vasling a comunicat lui Ioan Cornbutte mai de aproape întempraerea prin care era lipsit de revederea fiului său, întempraerea era introdusă în țicariul corăbiei în chipul următoriu:

sui pe bordul ei; în contra tuturor remonstrațiunilor din partea oamenilor sei a sloboțit o șalupă în mare și s'a suit în tr'ênsa cu matrozul Curtois și cu subcârmaciul Pierre Nouquet. Oamenii bricului îi urmăriră cu ochii până când au dispărut în negură. Sosi noaptea și marea era tot mai agitată. Jeune-Hardie era espusă pericolului de a fi atrasă de curenții ce domnesc în lățimile aceste și înghițită de curentul Maël, deci se vedu silită a fugi dinaintea vântului. Crucirea ei în timp de mai multe țile în acel loc de nenorocire a fost zădarnică. Șalupa bricului precum și șonerul și capitanul Ludovic dimpreună cu cei doi matrozi nu s'au mai ivit, Andreiu Vasling a adunat oamenii bricului, a luat comanda și a plutit înapoi la Dünkirkken.”

Ioan Cornbutte, după ce a cetit enarațiunea aceasta introdusă în cartea corăbiei scurt și sec, cum se introduc întempraerile maritime, nu și mai puțin oprî lacrimile, a plâns mult și dureros și dacă îl mângăia ceva era idea, că fiul său a cădut victima nobilelor sale simțimente. Corabia, a cărei pri-

vire îi causase mainainte o bucurie mare, uplea acum pe bietul tată cu durere și așa s'a întors în casa sa pustie.

Scirea aceasta tristă s'a răspândit iute în întreg Dünkirkken și numeroșii prietini ai vechiului marinariu veniră să arete via și intima lor compătimire. După aceea matrozii i-au comunicat detaiurile cele mai ecsacte despre întempraerea eară Maria a cerut dela Andreiu Vasling să i spună toate amenuntele sacrificării mirelui ei.

În ziua următoare, după ce Ioan Cornbutte și-a sters lacrimile, a chemat pe Andreiu Vasling în camera sa și a țic:

„Andreie! ești dta convins pe deplin, că fiul meu s'a prăpădit?”

— Durere, sânt, domnule, răspunse cărmaciul.

— Și ți-ai dat dta toate silințele putincioase spre a'l găsi?

— De sigur! cum te și poți îndoi dle Cornbutte! Dară, durere, este prea sigur, că el și cei doi matrozi au fost înghițiți de vêtegiul curențului Maël.

— Andreie! mai primesci odată cărma pe corabia mea?

— Va atârna dela aceea, că cine va fi căpitanul, dle Cornbutte.

— Acela voui fi eu Andreie; cu graba cea mai putincioasă voui căuta largul mării spre a cerceta după fiul meu, replică marinariul bătrân.

— Fiul dta e mort observă Andreiu Vasling cu accent.

— E cu puțință, Andreie, țicse Ioan Cornbutte cu voicieiune; cu toate aceste și cu puțință ca să se fi mântuit. Sânt firm hotărit a cerceta toate porturile Norvegiei în care a putut fi aruncat și numai când voui fi sigur, că pe pământul acesta numai este nici o speranță de revedere, numai atunci mă voui întoarce, ca să mori aici.

Vedând Andreiu că hotărîrea marinariului este nedelăturabilă n'a mai stăruit și s'a retras.

Ioan Cornbutte a încunosciințat și pe nepoată sa despre hotărîrea lui în care ea zări prin durerile ei o rază de speranță. Tinera fată nu venise până acum la idea, că moartea mirelui ei poate fi trasă la îndoială, îndată

Românii din Turcia de meadă-ți.

Cu o deosebită plăcere dăce „Românul” publicăm articolul de mai la vale ce ne trimite corespondentul nostru din Salonic. Acum că se constituie societatea macedo-română, articolul acesta este și mai interesant pentru noi.

Un român din Epir ajuns ministru al afacerilor străine în Turcia.

Escelența Sa Savas-paşa, actualul ministru al afacerilor străine, este Român din satul Seracul. Distinsul ministru mărturisește cu plăcere încă, că dânsul este de naționalitatea noastră.

Nu e inutil să spunem cum am aflat aceasta.

Cine a cetit scrierea lui Bolintinean „Călătorie în Macedonia” își aduce aminte că poetul nostru a făcut în Salonic cunoștința a numeroși Români, comercianți avuți, industriași cu bună pozițiune, cari treceau în ochii străinilor drept Greci, cari nu vorbeau decât grecesce în comerț, dar cari în interiorul casei lor nu vorbeau decât românește, fiindcă muierile române nu șiau grecesce.

Și astăzi am aflat aci în Salonic mulți Români în toate stările societății. Meseriași și lucrătorii dela fabrici, argintarii, croitorii, pietrarii sunt toți Români, și se dau bucuri de Români.

Neguțătorii cu stare însă, somitășii de la cluburi și casinuri comerciale, fruntașii pieței însă s'au stricat, țin cu Grecii; se dau de Elini, lucrează pe față pentru elenism.

În Constantinopol asemenea sunt numeroși Români grecisăți, mari și avuți comercianți, cari au renegat naționalitatea lor și ascund cât pot străinilor că ei sunt Români.

Un Francez corespondent de diare, pe care l'am întâlnit pe vapor mai anul trecut, credea că grecisarea Românilor nostri vine din fanatism religios de oare-ce clerul se servă de limba grecească.

Nu este așa! Ci stricarea și grecisarea Românilor vine dintr'o forță maioră, vine de nevoie.

Ne esplicăm.

În Turcia, supușii creștini nu au altă autoritate municipală sau judiciară de cât pe cler.

Astfel, călugării sunt judecătorii, administratorii ai bunurilor comunității, administratorii ai scoalelor și spitalelor, etc.

Este un proces între doi creștini raia arhierul e care judecă; tot clerul judecă despre validitatea testamentelor; călugării supraveghează averea minorilor; ei presidează la împărțirea stării; ei decid despre divorțuri și despre restituirea zestrei; ei legalizează toate actele. În fine, de esti raia te afii cu totul în mâna și la dispozițiunea călugărilor greci:

Ba încă clerul ecide cu cât are se

contribue fie care pentru scoale, pentru biserică, etc. Ei string impositele.

De cum-va esti contrariu călugărului el cere impieगतului turc se dea ordin gen-darmilor turci să te aresteze pentru cutare și cutare motiv.

Puterea temporală sau politică a clerului grec în Turcia, este și mai mare de cât puterea temporală ce o avea clerul altă dată în statele Romei papale.

În statele papei tot mai era unele tribunale civile compuse de laici (mireni).

În Turcia, pentru supușii creștini nu e alt tribunal civil de cât tribunalul de călugări. Astfel de judecători sunt responsabili numai înaintea conștiinței lor și înaintea Patriarhului. Ei sunt înamovibili și se susțin strâns între ei.

Crestinul raia din Turcia care s'ar pune în opozițiune cu clerul grecesc, este un om perdut.

Care om ar avé curagiul săși pună toată lumea în cap, săși creeze ca inamici pe toți administratorii și pe toți judecătorii țerei?

Clerul, dîșeram, are toate în mâna lui. Clerul înalt e compus de fanarioși.

Scie Românul cât sunt de împilători fanarioșii.

Clerul acesta nu vrea ca oamenii supuși lor de nevoie, să aibă biserică și scoală de cât în limba grecească. S'a vădut arhierii fanarioși cari în biserică au afurisit pe toți Români cari nu s'ar lua după Greci, pe toți Români cari nu vor renega naționalitatea lor.

Clerul grec cere ca Românul care a învățat nițică carte să se declare de Grec. De aceea vedem atâția Români neguțători cu stări cari ascund originea lor ca o rușine; și când le spui că ai aflat că sunt Români de nascere, li se pare că le spui că sunt Țigani.

De aici vine nefericirea românismului. Baronul Sina la Viena, un Toșița în Egipt, un alt Toșița în Livorno, un Zografos în Stambul, au fost oameni milionari, Români pervertiți de grecism cari au contribuit cu sume colosale la instituirea de scoale însă scoale grecesci pentru desnaționalizarea Românilor!

Cu cât un om e mai avut, cu atâta e mai espus să aibă procese; cu atâta mai mult are acte de legalizat, etc.

Interesele de toate zilele fac ca Români cu stare din Turcia să aibă mare necesitate de acei judecători și administratori cari sunt călugări greci. Un neguțătoriu n'are ce face, trebuie să se poarte pe placul arhierului.

Eacă pentru ce toți Români din sud cari au stare și pozițiune lucrează pentru elenism, cum vreau călugării greci.

O mai repet. Un Român neguțătoriu cu stare, cu pozițiune, ar fi perdut dacă ar lucra pe față pentru românism.

N'ar avé pentru el judecătoriu, n'ar avé cine săși legalizeze un act. Ar fi un om scos afară din societate, un afurisit

însă după ce Cornbutte a exprimat ideea sa ea s'a aruncat în brațele ei fără de nici o rezervă.

Vechiul marinar a hotărît, ca Jeune-Hardie să plece îndată. Bricul fiind tare nu avea să fie împedecat de reparaturi și așa Ioan Cornbutte dedă de scire, că oamenii, dacă n'au matrozii nimica în contra, să rămână aceiași și să mai plutească odată cu dânsul; în locul fiului seu s'a socotit, să ia el însuși comanda.

În urma provocărei acesteia, nici unul din acompaniatorii lui Ludovic Cornbutte nu s'a retras și așa pe bordul dela Jeune-Hardie s'a prezentat unul și unul matrozi curagioși și probați ca Alain Turquette, lemnariul Fidel Misonne, bretonul Penellan în calitate de subcârmaci și suplinitor al lui Pierre Nouquet și afară de acestia Gradlin, Aupic, Gervique.

Ioan Cornbutte mai propuse odată lui Andreiu Vasling săși reia locul pe bord. Cârmaciul era un bărbat dester și cu experiențe în conducerea unei corăbii. El deduse probe de laudă, reconducând cu siguranță Jeune-Hardie

în port. Dară Andreiu Vasling, nu se putea găci din ce motive, opunea tot felul de dificultăți și și ceru timp să se mai socotească.

„Ei bine cum voiesci, îi replică Cornbutte; dară nu uita că dta ne ești binevenit.”

Ioan Cornbutte câștigase în bretonul Penellan un bărbat foarte credincios, care fusese ani îndelungați companionul seu în călătorii. „Mica Marie” a ședut în multe seri de iarnă pe genunchii subcârmaciului, când se afla pe uscat. El era pentru Maria un prietin părintesc, pe când ea îl iubia ca pe un părinte. Penellan se grăbia cu echiparea bricului pe cât îi era numai cu puțință, cu atât mai vârtos, cu cât el se părea că crede, că Andreiu Vasling nu a cercat toate până la extrem pentru de a regăsi pe cei ce pătimize naufragiu; de altă parte responsabilitatea de căpitan, carea i se veni în urmă lui Vasling îl escusa.

Nu trecuseră opt zile și Jeune-Hardie sta gata să ese la largul mării. În loc de mărfuri era proviantată în modul cel mai desăvârșit cu carne

un escumicat! Ori-ce om rău i-ar pute face nedreptăți, și nu s'ar găsi un arhieru judecătoriu să i dea dreptate și lui.

Ah! dar ia să se schimbe lucrurile în Turcia! Ia să se ridice din mâinile clerului atribuțiunile civile și judecătorești! Ia să aibă Români biserică și clerul lor separat de cel grec, cu un esare românesc independent de patriarcul grec, cum Bulgarii au un cler al lor și un esare al lor! Poate mâne poimâne, Poarta să vrea să acorde și Românilor ceea ce a acordat Bulgarilor și Grecilor.

Să veți atunci cum neguțătorii români grecisăți se dau de Români, și încă cu mare grabă, ca să facă parte din noua administrațiune și să lase în uitare pe arhierul grec, de care au tremurat atâta timp de frică!

Explicarăm pentru ce Români cu stare din Turcia sunt partizani ai grecismului.

În stambul sunt așa de numeroși Români cu stare, că acum trei ani — când a fost să se aleagă deputați greci la parlamentul turcesc — din partea așa dișilor Greci s'au ales un Grec și trei Români.

Fireșce că acestia din urmă se dau de Elini și prea Elini!

Din cei trei, este unul numit Vasile din satul Seracul (Epir).

În Seracul nu găsești Greci nici de mostră, nici de leac. Sunt acolo numai Români și câți-va Arnăuți pușini la număr.

Dar — după regula generală — cine a învățat carte la scoala grecească și este om cu stare se dăce Grec.

Acel Vasile din satul Seracul s'a botezat acum Vasilaki-Effendi Serachiotis; ba unde are bani mulți îl chiamă lingușitorii Vasilaki bey Serachiotis.

Mai acum un an, am avut fericirea să fac cunoștința Escelenței Sale Savas-paşa, care a fost întâiu ministru al lucrărilor publice, apoi sub-secretariu de stat la afacerile străine și în fine de vre-o două trei săptămâni a ajuns ministru al afacerilor străine.

Savas-paşa 'mi-a făcut onoare să 'mi spună singur că cunoaște pe Vasile Serachiotul, că scie că acesta nu e Grec ci Român, de și strigă mai tare de cât adevărații Greci: „Să trăiască elenismul! Să grecisăm și pietrele din țearinele „Koto-Vlachilor!”

Dacă ar striga numai n'ar face rău dar și lucrează din resputeri pentru elenizarea Românilor.

Savas-paşa, mirat de zelul grecesc al lui Vasilachi, îl cheamă și i dăce: „Bine, nenisorule de unde și până unde esti dum-neata Grec? Eu te sciu de mic copil, fiind că am copilărit împreună. Poate să fii filohelen, adevă că îți place să vorbești grecesce. Dar Grec nu poți fi.

„Esti din Seracul ca și mine; esti fecior de părinți români, ca și mine. În „Seracul toată poporațiunea e românească. „Sântem supuși ai Sultanului; putem să ne

„dăm de Români sau de Otomani, adevă că „națiune românească și de cetățenie otomană „dar Greci nu putem fi. Amândoi, fiind copii, băieți mărișei chiar, nu șciam de cât „românește. Când am crescut mai mari, am fost amândoi la Ianina și am învățat acolo grecesce.

„Așa este?

— „Așa e, Escelență, să trăiesci!” a răspuns Vasilachi.

— „Spune drept, continuă paşa, când „te-ai născut, ce limbă vorbeai părinți în casă?

— „Românește, Escelență!

— „Mama d-tale nu scia vorbă grecescă; ce limbă vorbeai?

— „Românește, să trăiesci, Escelență!...

— „Eu sciu că ai o soră remasă la „sat. E măritată, are copii. Dacă te ai duce „să o veți, în ce limbă i-ai vorbi, căci eu „sciu că ea nu cunoaște elineasca?

— „Românește așa fi silit să vorbesc!

— „Apoi, mai dăce Paşa, să nu'i fie „rușine să te dai de Grec și să renegi națiunea și limba părinților?... Eu sânt ministru otoman și nu 'mi-e rușine să spun, că „și tata și mama au fost Români. Chiar renumitul Colleti, cel mai mare om de stat ce au avut Grecii la fundarea regatului lor, chiar „Colleti a fost Român din satul nostru dela „Seracul...”

Cu modul acesta am aflat că Escelența Sa Savas-paşa, ministrul actual al afacerilor străine, este Român; ba încă paşa e mândru de a spune, că e Român.

Și e mult stimat, mult aprețiat pentru rarele sale talente de cătră corpul diplomatic european.

Savas-paşa poate fi întrebat de ori-cine are relațiuni cu el. Lesne se poate afla că e foarte adevărat ceea ce vă spun eu.

Tityrescu.

Considerațiuni asupra stărei poporului și a mijloacelor prin cari s'ar pute ajuta.

(prelegere publică ținută de M. Toma adm. prot. cu ocaziunea adunării generale a despărțământului III al Asociațiunii transilvane, în comuna Gurariului la 21 Octomvrie a. c.)

Poporul român deșteptat de un scurt timp numai din starea sa cea tristă și asuprită în care a trăit multe veacuri subjugat de toți, a cunoscut cumcă nu este demn de dânsul a se lăsa părăsit și îndreptul altor popoare; și simțindu-se în drept și în stare de ași face o soarte bună și de a păși cătră un viitoriu mare, s'a apucat săși reculeagă puterile și săși adune mijloace de cultură. În această lucrare a sa mai întâiu de toate s'a apucat săși înființeze și să organizeze scoale, cunoscând și simțind că scoala este lucrul cel mai dintăiu trebuincios pentru a se lumina omul; din propriile sale mijloace, sau mai bine diș din

— Va fi de vre-o șesezeci de ani răspuns Penellan.

— Nu se espune el unui pericol mare, căutând pe fiul seu?

— Căpitanul nostru este încă un bărbat puternic, dăce Penellan; trupul lui e vârtos ca stejarul și el are muschi de tăria unui lăstariu de rezervă. Eu nu me nelinivesc de loc când cuget că el eară va să ese la largul mării.

— Ah, bunul meu Penellan, când cineva iubesc este și tare, replică Maria; cât mă privește pe mine, 'mi-am pus toată speranța în Dumnezeu; el ne stă într'ajutoriu!

— Nu e cu puțință, Marie! esclama Penellan; cine poate scii, unde vom fi aruncați în călătoria noastră și ce va trebui să suferim! De câte ori nu mi s'a întemplat să ved, cum bărbăți puternici au trebuit să moară în mările aceste.

— Penellane, eu nu pot altmintrea, dăce în sfârșit tinera fată; așa trebuie să fie, vrei dta nu vrei. Însă dacă dta te lupți în privința aceasta așa de tare contra mea, trebuie să cred, că nu mă mai ai dragă!

sărată, biscopți, buți de făină, cartofi, carne de porc, vin, vinars, cafea, teiu și tăbac.

Plecarea se fipsă pe 22 Maiu. Seara înainte de plecare Andreiu Vasling, dela care Ioan Cornbutte încă nu avea un răspuns hotărît, venise în locuința bătrânului. El încă nu era hotărît și nu era în clar cu sine că la ce să se hotărăscă.

Ioan Cornbutte nu era acasă, cu toate că ușa casei sale era deschisă. Andreiu Vasling intră așa dară până lângă camera de locuința comună, care se mărginea nemijlocit cu odaia Mariei. În camera de locuință, după cum s'a convins Andreiu numai decăt, nu era nimenea; însă din odaia de lângă dânsa se aușia o conversațiune vie și după ce a ascultat cu atențiune, a recunoscut glasul tinerei fete și a lui Penellan.

Fără îndoială ei conversau mai de mult, pîntrucă Maria se vedea că spune observărilor marinariului bretonic o tărie nestrămutată.

„Cât e de bătrân unchiul Cornbutte? întrebă Maria.

sărăcia lui din glie, căci nimica nu avea când s'a sloboșit prin virtutea sa din robie și din asuprire, mai în toate sătuțele și-a făcut câte o școală și și-a așezat învățători într'ensă și le susține și se șilește pre an ce merge ca să și le îmbunătățească prelângă toate greutățile, ce are să poarte și prelângă toate neajunsele traiului său și pedecile ce întimpină, fără nici un ajutoriu și fără nici o spriginire dela alții; mulțămîta acestei silințe și sporiului făcut în aceste școluțe tinerimea noastră din popor în parte mare o aflăm astăzi, că prelângă alte cunoștințe folositoare știe scrie și ceti, știe să și facă șocotelele sale, — și este bună speranță, că preste scurt timp vor șei și sătenii noștri în cea mai mare parte scrie și ceti și vor pute să se măsore în învățătura și în cunoștința cu celelalte popoare din țară și afară din țară. Bine-i va sta Românului și puternic va fi când vor pute dovedi toți, că au avut parte de școală.

Totodată cu treaba școlară s'a apucat poporul nostru și de îmbunătățirea stărei biserice sale. Precum era poporul de lipsit și de asuprit și scăpătat când s'a ridicat din robie la viața mai liberă de acum, tot așa de lipsită scăpătată și dejosită era biserica și preoții lui; și-a organizat poporul nostru și biserica sa după puțință, a început a și înființa pe multe locuri fundațiuni și a început a dori cu revnă de a ave și preoți cât mai luminați.

Scoale capitale, — de cari înainte cu 30 de ani nu aveam nici una — mulțămîta jertfelor sale pentru cultură, astăzi avem în multe locuri; gimnasii, școli pedagogice, teologice, și altele, tot prin sudoarea și prin contribuiriile poporului s'au ridicat și s'au înmulțit într'un mod îmburătoriu.

Tot ca mijloc pentru cultură s'a înființat și Asociațiunea noastră română transilvană, spre a se ajutara prin tr'ensă tinerimea română care învață la școală, și tinerimea română care vrea să învețe meserii, precum și de a se aduna și însoți bărbații noștri cei luminați mână cu mână pentru căutarea și aflarea științelor; și mult bine și mult folos dobândește și va dobândi poporul nostru prin Asociațiunea Transilvaniei pentru cultura și literatura poporului român, spriginind-o și de acum înainte cu căldură.

Resultatele bune sau dobândit și se dobândește prin toate aceste lucrări, ce le șevârșește poporul nostru, și putem dice că astăzi avem mult față cu lipsa totală în care ne aflam mai înainte cu 30 de ani, și sîntem departe în privința luminării față cu starea noastră tristă și umilită, în carea ne aflam înainte cu 30 de ani. O împregiurare însă este, în care stăm tot în-

poi, și încă nu numai stăm cum am fost în timpurile de tristă aducere aminte pentru noi, ci după cum se a-vereșce dăm tot mai înderșpt, și această împregiurare este de cea mai mare însemnătate, — este temelie la toate. Aceasta este starea materială a oamenilor din popor și a tuturor în genere.

Precând poporul nostru poate fi mulțămît cu sporiul ce l-a făcut și l'face într'u organizarea școlilor și a altor instituite de luminare, pre atunci trebuie să se întristeze și să ne cuprindă îngrigire mare, când vedem că singuratecii, familiile, oamenii din care stă poporul șerăcesc pre și ce merge. Această împregiurare rea o vedem cu toții, și trebuie să recunoșcem că, se zădărnicesce prin tr'ensă toată lucrarea poporului român pentru cultură și se perd prin tr'ensă în partea cea mai mare foloșele ce le aduce școala biserica și toată învățătura.

Este adevărat că s'a pomenit de multe ori această stare în adunările și consfătuirile noastre, însă tot atât de adevărat este, că până acum s'a lucrat foarte puțin pentru ridicarea poporului din această primejdioasă stare, s'a lucrat foarte puțin pentru a căștiga oamenilor mijloacele de a se smulge din sărăcie și de a și îmbunătăți starea lor materială.

Vedend că treaba aceasta este atăta de adenc simșită pentru noi, și cumcă fără amănare trebuie să ne îngrigim a și afla o cale de leuire și îndreptare a lucrului, eu am șocotit că ar fi bine să vorbim la acest privilegiu despre dēnsa, și mi-am propus ca să vorbesc aici despre mijloacele, prin cari ar fi de a se ajutara poporul nostru ca să scape de această înapoiare și a și da putere de a se întrăma și ridica în privința stărei sale materiale.

În diferite timpuri — ne arată istoria — popoarele și-au avut forma traiului lor și a lucrării lor și a silințelor lor deosebite; sau șilita se sprigină unele pe altele prin fapte de vitejie și prin puterea lor rezboinică încercând, ca prin puterea armelor se supună unele pe altele și să le robească și atunci poporul cel ce era mai tare și mai bun în rezboiu, acela înainta și se ridica preste celelalte și prin aceasta își asigură venitoriul; au venit alte timpuri și alte năravuri și popoarele au încercat și alte căli ca să se ridice unele preste altele, și vedem din istorie, că într'un lung timp s'au purtat crăncene lupte pentru credințe religioase și mai tărdu pentru idei politice obștetiștintind ca să preinviască viața șocială și viața cetățenească și prin această luptă se încercau oamenii a și dobândi un venitoriu bun și șigur. Este adevărat

că n'au încetat aceste silințe ale popoarelor nici astăzi și nu vor înceta niciodată, cu toate aceste în timpul nostru a început să ia lupta între popoare și între oameni o altă cale, calea căștigurilor materiale, numită economică; acum popoarele nu se luptă pentru ca să învingă unele pre altele și să le robească prin puterea armelor, nici prin a credințelor, nici prin reforme în viața cetățenească, ci prin căștig de avere. Este într'u adevăr necreștinesc lucru, lucru este însă omenesc și numai prin silința de a lupta față cu alții pre această cale, va pute poporul nostru ca să se scape de jugul altora, să stee față cu alte popoare și să și asigureze venitoriul. Și acest timp în care trăim noi este cu atât mai primejdios pentru cel ce rămâne înderșpt și mai slab, cu cât planul și mijlocul acesta de luptă este mai practic și mai puternic. Cum-că este așa, putem cunoașce din cele ce vedem cu ochii în toate țilele: cel șerac ajunge slugă celui bogat, cel lipsit de bani își zălogosește averea și brașiele sale celui ce și dă împrumut și în chipul acesta cel avut ștăpănește pre cel șerac, și cel ce dă împrumut își are și ține în mână sa șoarțea și viitoriul datornicului său, și numai atăta îl lasă să resufle cât voiesce dēnsul ca creditor și domn. Toate silințele celui șerac cătră cultura și toate jertfele lui pentru luminare sînt puțin folositoare.

Întru adevăr starea materială este temelie pentru cultura poporului, și numai în acel grad poate poporul a propăși în cultură în care și e cu puțință a și îmbunătăți starea materială pentru șubsistența sa; și numai în acel grad poate să desfășure putere în care și e cu puțință a și indica starea materială.

Să cercetăm dar care sînt căile și cari sînt mijloacele pentru ajutara omenilor ca să se ridice la o stare bună materială, sau ca să scape de rēul șerăciei și să și poată birui greutățile traiului în lupta aceasta din timpul nostru?... Spre a afla și a cunoașce această cale și mijloace, nu este de lipsă ca să căutăm mult și nu sîntem nevoiti ca să le nășcim noi prin încordarea gândirei; nu avem alta decăt să ne uităm la alții, cari au aflat această cale și mijloacele cari s'au arētat și se arată folositoare în lupta lor.

Ce aflăm noi când ne uităm la popoarele cele puternice și bogate? cum fac acele și cum se ajută în trebunțele lor?

(Va urma).

Varietăți.

* (Mulțămîta publică). În numele institului ped. teol. Andreian se aduce prin această mulțămîta on. dd. Ioan Hanea director șeminarial, Dr. I. Moga, medic practic, Grigorie Mateiu, comerciant din Sibiu și păr. I. Todea paroch în Bucium, pentru donațiunea de mai multe obiecte ce a făcut pe șama colecțiunei șeminariale de obiecte din științele naturale.

Cu această ocașie șubșcrisul își ia voie a trage atențiunea p. t. public asupra micii colecțiunei de obiecte naturale, începute de dēnsul la acest institut și a l' ruga, ca venindu-i la mână unul sau altul din obiectele naturale din patrie să binevoiască a l' trimite pe șama acestei colecțiunei, ca astfel ea să șporească cât mai mult și cât mai curēnd. Însemnătatea astorfel de colecțiuni pentru instrucțiunea viitorilor învățători întogmai ca și pentru elevii școlilor școlare școlare este aș recunoscută de toți bărbații de școală însă ele nu au numai pentru școală însemnătate, ci pentru cultura generală a societății întregi și a bună șamă un astfel de mușeu pentru noi Români va ave foarte mare interes și folos.

Pentru trimiterea astorfel de obiecte se fac aici unele șurte îndegertări: mineralele să se trimită în bucăți de mărimea pămlei, petrificațiunile ca și cristalele pe cât se poate întregi și cu o probă din pământul sau prin mineralul, în care s'au aflat dimpreună cu o șurtă indicare a locului de unde șovin. Plantele bine întinse și uscate între câteva șoale de hărție șugătoare cu numele romănesc, șosolit în acel ținut și cu însemnare exactă a localității de unde s'au cules. Animalele mai mici (șugătoare, reptilii pesci, gāndaci, vermi etc) în o șiclă cu șpirit, melcii în apă șarătă; animalele mai mari sau întregi sau cu mărșele școase însă de altcum intacte ear șaserile învălite bine în hărție șugătoare cu ciocul înfundat cu puțină hărție. La toate unde se poate să se adaugă localitatea de unde sînt și numele romănesc al obiectului șosolit în acele părți.

Dr. D. P. Barciaru,

prof. șeminarial și îngrigitor al colecțiunei șeminariale.

* (Invitare). Reuniunea română de cāntări va arangia Duminecă în 18/30 Noemvrie a. c. al doilea concert ordinar pentru acest an, în sala edificiului reuniunei germăne de cāntări „Pământul Mic“ Nr. 1.

Andrieu Vasling a cuprins acum ce gānd avea Maria. Nu s'a mai șocotit nici un moment; el era acum hotărīt.

Se înfățișă înaintea bētrānului marinaru, care tocma șosī acasă și șise:

„Mē anunț între oamenii d-tale, Ioan Cornbutte; motivele care m'au reținut până acum sînt delăturate și dta poți șompta la mine și la șupunerea mea!

— Nu m'am îndoit nici odată în dta Andreie Vasling, șurșune Cornbutte, șstringēnd mână cārmaciului. Marie! fata mea!“ ștrigă cu glas înalt.

Maria și Penellan apărură numai decăt.

„Māne în făcutul țilei, îndată cu începutul reflucșului, vom pleca, șise bārbatul bētrān. Este dară, iubita mea copilă, șeara cea din urmă, care o șetrecem la olaltă.

— Ah bunul meu unchiu! șise Maria și se mlădiă lāngă Ioan Cornbutte.

— Cu ajutoriu lui Dumneșeu, Marie, cuget să și aduc mirele!

— Da, vom regăsi pe cāpitanul

Ludovic! adause Andreiu Vasling cu confidență.

— Dta vei merge așa dară cu noi? întrebă Penellan cu interes.

— Așa este, Penellane, șurșune în locul lui Ioan Cornbutte; Andreiu Vasling cālētoresce cu noi împreună ca cārmaci.

— Așa! așa! șise bretonul, clipind într'un mod eștraordinariu cu ochii.

— Șfaturile lui ne vor fi de mare folos, șper, adause Cornbutte; el este cutezătoriu și foarte îndemānatec.

— Dta dle cāpitan ne întreci pe toți cu știința și cu puțința, șise Andreiu Vasling.

— Așa dară māne, amicii mei! Mergeți acum și vē șuiți pe bord și luați mēșurile din urmă. La revedere Andreie, la revedere Penellane!“

Cārmaci și matroz, amēndoi se duseră și au remas Ioan Cornbutte și Maria șinguri. În șeara aceasta se mai vērșa câte o lacrimă de durere amară. Cornbutte care a vēșut cāt era Maria de întristată, s'a hotărīt a părăsi în ceea și casa des de dimineățā fără de a mai șpune și ei ceva,

pentruca în chipul acesta să încunșgiure șepărțirea. El îi dede șara șărutarea de pe urmă și la trei oare era eară în picioare.

La plecare Jeune-Hardie ei toți pretini bētrānului marinaru erau adunāți pe terasa portului; parochul care era să cunune pe Ludovic și Maria, a dat corabiei binecuvēntarea din urmă, și multe șstringeri de aspre māni se repeșiră, când Ioan Cornbutte se șui pe Bord.

Oamenii bricului erau acum în număr complet; Andreiu Vasling a dat ordișnele din urmă de plecare, șventrilele se arborară și bricul se depărță cu un bun vēșt ușor de nord-vest, tocmai pe când parochul ștānd în mijlocul privitorilor ingenușchiați implora șcutul cieriului asupra marinarilor cālētori.

Încotr'o merge corabia? Ea urmāreșce drumul cel periculos, în care mulți s'au prāpădit prin naufragiu, și trebuie să fie gata pentru toți periculi; Dumneșeu știe, care mal i va face șemn să se apropiē de dēnsul. Ea n'are țintă hotărītă; dea pept cu-

tezānd cu toate șesastrele, Dumneșeu să și poarte de grije!

(Va urma).

* (Copilă electrică). Șiarul din Canada „Boston Advertiser“ aminștesce de o fată de 19 ani, care e cu totul electrică. Această copilă s'a vindecāt din o boală, care a durat doi ani de țile, și pe care medicii n'au șciut-o vindeca, de oare-ce aceea nu s'a arētat ca o boală organică. Această copilă electrică are o putere atāt de mare, încāt se poate numi o întregă baterie. Un individ, care nu șosede mușchi destul de tari, nici nu și poate prinde mână; cu atāt mai puțin ar pute ține cineva māșile cu a ei într'un vas cu apă. Dacă vrea să ieie în mână un cușit, māșuchiul aceluia șare de șine în māșa ei, și acile puse în hărție le poate anina de degetele sale. Copilul care doarme se deșteapă îndată la apropiarea ei; dar cu atingerea māșei sale îl poate adormi earăși. Și animalele sînt șupuse influenței farmecătoare a acestei copile și cāșelulșul din brașa oare întregi ștā lanșuit de ea.

Program.

1). Mandolinata de E. Paladilhe executată de chor.

2). Scene de ballet de Beriot solo de violină cu acompaniament de fortepiano.

3). Vêrful cu dor, baladă națională în 3 părți, cuvintele de F. de Laroc, musica de Z. Lubicz.

La acest concert se invită cu onorul convenit toți P. T. membri ai „Reuniunii române de cântări”, și comitetul speră că cercetarea acestui concert va fi cu atât mai numeroasă cu cât pentru prima dată în patria noastră se va executa balada națională „Vêrful cu dor” al cărei text este de însăși Alteța Sa Regală Elisaveta, Doamna României, ear musica de pianistul curței Alteței Sale.

Biletele se vor împărți Sâmbătă în 17/29 și Duminecă în 18/30 Noemvrie dela 3-5 oare după amiaza în cancelaria „Asociațiunii transilvane” strada Cîsnădiei Nr. 7. On. d. d. membri sînt rugați ași scoate la timpul indicat biletele, de oare-ce fără bilet nu se permite intrarea în sala concertului.

Tot atunci se vor primi și înscrieri de membri noi.

Începutul concertului la 7 oare sara. Sibiu, 3/15 Noemvrie 1879.

Comitetul.

* (Scoalele în Ungaria de sus) se află într'o stare miserabilă. Eată ce ne spune în această privință „Magyarország”; „Cine voiesce a vedé o stare scandaioasă de scoale vină în comitatul Maramureș, Ugocea, Beregh și Ugh. Fiecare a 5-a până a 10-a comună se află în posesiunea unei scoale. De instruirea poporului nu se îngrijesce nime. Foarte puțini oameni pot ceti. Unde se află vreo scoală a-aceasta se consideră de necsitentă. „O-daia” de scoală e strimță, întunecoasă și pute. Această adae debia cuprinde pe învățătorul și vreo 5 copii. Destinația adevărată a acestei odăi de scoală e, a servi învățătorului primăvara, vara și toamna, ba în mai multe locuri chiar și eara de coteț pentru porci și celelalte vite ale lui. Camera e întunecoasă pentru că ferești nu ecsistă, și cele 2 găuri, prin cari ar mai puté intra nițel aer, sînt astupate cu hârtie. Apoi ce să đicem despre învățătorii? Eată ce ne spune un concurs de învățătorii: „Pentru comuna Széko (din comitatul Ugh) se caută un învățătorii. Emolumentele împreunate cu acest post sînt: o locuință, carea consistă dinotr'o chilie, mai departe o grădină mică, 3 jugere de pământ arătoriu și o luncă, 20 fl. relut de lemne și 80 fl. salariu.” În-vățătorii își ajută cum poate. El propune peste an numai 2 sau 3 luni și adecă eara, în celalalt timp al anului, ară, seamenă și seceră ca și ceilalți țărani. Copii nouă luni au ferii. Apoi să se mire cineva, că poporul e prost fără margini? Etc. etc.”

* (Un duel onorat). Cetitorii noștri își amintesc de duelul întemplat între d. Cătulescu, Român locuitor în Milan, și un conte rus, care în public, și fiind față Cătulescu, ofensase națiunea și armata noastră, sînt ocum câteva luni.

D. Cătulescu provocă pe muscal și sfidarea fiind primită, trecură pe teritoriul elvețian spre a se bate, lupta fiind la pistoale, contele fu lovit în braț.

În urma acestei întâlniri, d. Cătulescu a fost dat în judecată și condamnat de Tribunalul din Milan.

Făcend domnia sa apel, đilele a-cestse se înfățișă acest proces la curtea de apel.

Primim o scrisoare care ne arată cum avocatul d-lui Cătulescu, după o pledorie strălucită, în care făcú puțin istoricul poziției critice a armatei ruse

și „desinteresatul șiloialulajutor adus peste Dunăre de brava armată română” pe care o insultase contele cu pricina, obținú achitarea Curței, pe motivul că duelul se întemplase între doi străini și pe teritoriu străin.

Umiliința contelui și a celor alți compatrioți ai sei ce erau prezenți, a fost completă, și d. Cătulescu a fost felicitat de publicul auzitor, pentru conduita sa deamnă de un om ce 'i-a insultat națiunea.

* (Căsătoria unui preot catolic). Pater Iosef Ulec, fostul preot în Rokitzan, carele de vreo câteva săptămâni a trecut la catolicismul vechiu și de present funcționează în Zwetl ca preot al acestei confesiuni, s'a cununat în 6 Noemvre — după cum ne spune jurnalul din Praga „Narodni Listy” — cu domnișoara Francisca Hulckov, ficia unui morariu din Rokitzan.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

O transacție ortografică.

„Un etimologist” ne trimite spre publicare: „Concesiunile unui Ciparian”. Dăm loc tractatului acestuia, mai întâiu fiindcă nu s'ar puté numi nescientific, și apoi pentru ca să mulțămim cerearea dreaptă: *Audiatum et altera pars*. Sfêrșind cu reproducerea scrisoarei, ne vom face observările noastre față cu cuprinsul ei, care este următoriu:

Stimabilă redacțiune a „Telegrafului român”! Purcedend dela convingerea aceea, că un compromis între sistemul ortografic al DVoastre și cel ciparian este cu putință; vedend că scrierea cu „codițe” se respândesce pe đi ce merge, tot mai mult încât abia te vei mai puté opune torrentului într'un viitoriu apropiat; auzind că chiar în sinul Academiei române, care la Pascile viitoare va decide în privința ortografiei, maioritarea membrilor este aplecată scrierei cu „codițe”: ași dorí să mai fac într'a unspredecea oară o încercare timidă de a pune stavilă năvălirei „codițelor”.

Eu adecă țin că DVstră nu puneți literilor „codițe”, fiindcă V'ar fi doară drag de aceste, ci pentru că voiți ca scrierea să fie hotărîtă: tot sunetul să fie bine distins, și prin urmare cetirea să fie sigură și ușoară. Arêtând cineva că este cu putință o scriere, care are însușirea tocmai constatată fără ajutoriu „codițelor”, — și DVstră, așa sperez, veți fi mulțămît. Dați-mi voie, să desvolt în prețiuil DVstre organ propunerile mele modeste, pe cari de altmintre le-ași numi mai bine „Concesiunile unui Ciparian”. Veți vedé, pentru ce!

DVoastră sînteți poate că în principiu fonetisti, cel puțin nișunțele DVoastre se ved a ținta spre fonetism; în faptă însă sînteți etimologisti, de oare ce scrieți d. e. făcut, ved, ba chiar bêtrân, păcat; apoi mână, vânt, rîu, sînt; în fine cređi, calđi, ba chiar đece, đice.

Carea este deci diferența între scrierea DVstre și cea cipariană?

1. DVstră lăpêdați pe *u* scurt sau mut dela finea cuvintelor;

2. DVstră scrieți *ea* și *oa* în loc de *é* și *ó*, precum aflăm la Cipariani.

3. DVstră întrebuiințați *semnele*, cu deosebire *sedilele*.

Punctul cest din urmă este de sigur cel mai însemnat, căci mai cu samă el conține elementul *fonetic* în scrierea DVstre, altecum etimologică.

Înainte de a intra în discușiunea acestor puncte, va să đică înainte de a desvolta propunerile mele, pun de loc încă aici un *model de scriere*, care

este în conformitate cu ele. Eu o fac aceasta dintr'un motiv psihologic: voiu să se arete că pentru cetitoriu neprecupat, care nu cunoase încă propunerile mele, scrierea după aceste, chiar la prima vedere, n'are nimic străin.

Model de scriere.

Deschid sânta carte unde se află înscrisă gloria României, ca se pun dinaintea ochilor fiilor ei câte-va pagine din viața eroică a părintilor lor. Voiu areta acele lupte uriasse pentru libertatea și unitatea națională, cu care Români, sub povatia celui mai vestit și mai mare din voivodii lor, incheiară veacul al XVI-lea. Povestirea mea va cuprinde numai opt ani, 1593—1601, dară anii din istoria Românilor cei mai avuți în fapte vitejesci, în esemple minunate de jertfire cătră patriă. Timpuri de aducere aminte glorioasă! timpuri de credință și de jertfire! când părintii noștri, credincioși sublimi, ingenunchiau pe câmpul bătăliilor, cerend de la Dumnedieu armatele laurii biruintei sau cununa martirilor, și astfel îmbărbătați, ei năvăliau unul împotriva a dece prin mijlocul vrășmasilor, și Dumnedieu le da biruintă, căci el e spriginitoriul pricinilor drepte, căci el a lăsat libertatea pentru pooare și cei ce se luptă pentru libertate, se luptă pentru Dumnedieu!

Avem speranța că acest model de scriere nu surprinde pe cetitoriu în mod înstrăinătoriu, și poate mulți în iuțea cetirei nici nu vor observa îndată, ce semn nou sau literă imperfectă se află în această scriere. La toată întemplarea pentru un om neprecupat, care vede prima dată a-cest model de scriere și lângă el, tot prima dată, și un model de scriere cu „codițe”, acesta din urmă va fi neasemenat mai straniu, mai bătătoriu la ochiu. Și sîntem pe deplin convinși, că bună oară un străin, luându-se numai după esterior, de sigur va primi mai bucuos modelul meu de scriere, decât „codițele”. A-cesta o produc pentru că este de însemnătate psihologică; căci omul și mai cu samă o societate întregă anevoie acceptesca în privința ortografiei ceva nou de tot și străin sau de un gust străin individual. Va fi o întemplare foarte norocoasă dacă o societate se decide a admite litere sau și numai semne cu totul necunoscute, formate după gustul cutărui individ, și nu prescise de oare care tradițiune științifică. (Va urma).

Bursa de Budapesta

din 22 Noemvre n.

Renta de aur 94.70, Împrumutul drumurilor de fer ung. 113.25, I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. 74.10, II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. 85.25, oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient ung. 76.75, împrumutul ung. cu premii 105.75, obligațiuni ung. de rescumpărarea dicimei de vin 88.75, obligațiuni urbariale ung. 88.75, obligațiuni ung. cu clausulă de sorfire 86.50, obligațiuni urbariale temeșiane 87.50, obligațiuni cu clausulă de sorfire 85.—, obligațiuni urbariale transilvane 84.50 obligațiuni urbariale croato-slavonice —, datorie de stat austriacă în hârtie 68.25, renta austriacă în argint 70.75, renta de aur austriacă 80.30, sorfi de stat dela 1860 127.80, acțiuni de bancă austro-ung. 842, acțiuni de bancă de credit ung. 269.10, acțiuni de credit austr. 254.75, argin —, galbin 5.54, napoleon 9.31¹/₂, 100 marce nemțesci 57.70, London (pe polița de trei luni) 116.70.

Bursa de Viena

din 22 Noemvre n. 1879.

Metalicele 5%	—
Acțiuni de bancă	844 —
Împrumutul de stat din 1860	127 50
Împrumutul naț. 5% (argint)	70 70
Acțiuni de credit	254 50
Valuta nouă imperială germană	57 70
London	116 65
Galbin	5 53
Napoleon d'aur (poli)	8 31

Economic.

Sibiu, 21 Noemvre n. Pro hectolitru: Grâu fl. 8.50—9.50; Grâu sêcărêț, fl. 7.30—8.10; Sêcărâ

fl. 5.10—5.50; Orz fl. 4.40—4.80; Ovês fl. 2.90—3.30 Cucuruz fl. 4.20—4.60; Mălaiu fl. 5—5.50; Cartofi fl. 1.20—1.40; Semênță de cânepă fl. 6.50—7; Mazere fl. 6.50—7; Lintê fl. 10—10.50; Fasole fl. 6.50—7 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 30—32; Unsoare de porc fl. 25—26; Sêubrut pro 50 chilo fl. 16—17; Sêu de luminări fl. 23—24; Luminiări de sêu 50 chilo fl. 28—28.50; Sêpun fl. 20—20.50; Fên 60 chilo fl. 85—0.95; Cânepă pro 50 chilo fl. 16—18 Lemne vârtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —42— cr.; Carne de vițel 36—40 cr. carne de porc 38—40 cr.; carne de berbece 26—28 cr.; ouă 10 de 20 cr.

Teaca, 17 Noem. n. Pro hectolitru: grâu fl. 8.—8.50; grâu sêcărêț fl. 6—7.25; sêcărâ fl. 5—5.20; cucuruz fl. 3.50—4; ovês fl. 2.50—; cartofi fl. 1.50; fasole — cr.; pro chilo: Slănină 68—70 cr.; carne de vită 36 cr.; carne de porc 40 cr.; carne de oaie 20 cr.; carne de vițel 32 ouă 5 de 10 cr. Têrgul de ađi a fost cu mult mai rêu cercetat, ca cel de mai înainte. Timpul e de tot urit și ninge meru.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.”

Licitățiuni: în 13 Dec. 1879 și 13 Ian. 1880 imob. lui Precep Frățilă în Bungard; în 4 Dec. imob. lui Ioan lui Roman Popa în Veștem; în 13 Dec. 1879 și 13 Ian. 1880 imob. Anei Gal și soți în Bungard; în 6 Dec. imob. lui Petru Andreiu și soți în Săcădate (trib. Sibiu); în 15 Dec. 1879 și 25 Ian. 1880 imob. lui Tanase Brie și soți în Deal; în 16 Dec. 1879 și 16 Ian. 1880 imob. lui Ioan Bercsan și soți în Chendermal; în 16 Dec. 1879 și 16 Ian. 1880 imob. lui Ioan Moroșan și soți în Chendermal (judec. eerc. Hunedoara); în 28 Noem. și 29 Dec. mobilele și imob. Salei Gotlieb în Oarda de jos (trib. Cluj); în 28 Noem. și 30 Dec. imob. rêmasului după Ioan Iubasz în Ibașfalău (trib.); în 19 Dec. 1879 și 19 Ian. 1880 imob. lui Andreiu Sava în Novi (trib. Cluj); în 5 Dec. 1879 și 5 Ian. 1880 imob. lui Ioan Ciagă în Fofeldea (trib. Sibiu); în 20 Dec. 1879 și 20 Ian. 1880 imob. lui Iosif Curuț în Bozeș; în 15 Dec. imob. lui Antonie Găzdeu în Gioaj; în 29 Noem. imob. lui Ladislau Vitau în Deva (trib.); în 29 Noem. și 29 Dec. imob. Rosei Szabaszlai și soți în Alba-Iulia (trib.); în 15 și 20 Dec. prețensiunile active ținătoare de massa concursuală a Emeric Foris (trib. Cluj); în 27 Noem. și 27 Dec. imob. lui Petru Onca în Totoiu (trib. Alba-Iulia).

Nr. 994 1879.

2—2

CONCURS.

La scoala grănițarească din Jina este de conferit un post de învățătoriu dirigent cu salariu anual de 300 fl., cortel și lemne.

Acei candidați de religiunea gr. or., cari voesc a reflecta la acest post au de ași subșterne suplicile lor instruite cu documentele necesare până inclusive 2 Decemvre a. c. st. nou la „Comitetul administrativ de fondul scol. al foștilor grănițeri de regimentul rom. I. în Sibiu.

Nr. 269 — 1879.

2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia română gr. or. de a III clasă Cubleșul românesc în ppresbitératul Clujului pentru reîntregirea ei pe basa ordinațiunei consist. dto 8 Decemvre 1877 Nr. 2934 B. se escrie concurs până la 30 Noemvre 1879.

Venitul preoțesc împreunat cu a-cestă stațiune parochială din toate în bani computat și statorit de cătră sinodul parochial esttraordinar din 23 Septemvre 1879 după un calcul mediu de 5 ani este 246 fl. 73 cr.

Doritorii de a ocupa această stațiune preoțescă sînt ocupați a subșterne concursese sale la subșcrisul fiind instruite în sensul statut. org. și a dispozițiunilor sinodale archidieceșane provisorice din 1873 până la terminul indicat.

Cluj 28 Octomvre 1879.

În conțelegere cu comitetul parochial.

V. Roșescu m/p.,
ppresbiter.